

Asia: VN/11255/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 § Määritelmät

-

6 § Valviran tehtävät

-

22 § Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

-

25 a § Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

-

29 a § Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista

-

29 b § Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista

-

30 § Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

-

31 § Vähittäismyyntipakkauksia koskeva yleissäännös

Myyntipakkausten rajoituksilla ei saa asettaa naapurimaita parempaan asemaan

Pakkausten ja tuotteiden yhdenmukaistaminen kiristäisi tarpeettoman paljon kotimaista lainsäädäntöä suhteessa naapurimaiden lainsäädäntöön ja olisi siksi ristiriidassa esityksen tavoitteiksi ilmoitettujen harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisyn sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan kanssa.

Tuotteen ulkoasun sääntely koskisi kaikkia mahdollisia savuttomia nikotiinituotteita, eikä pelkästään nikotiinipusseja. Niiden ulkoasusta tässä yhteydessä säätäminen saattaa käytännössä ennalta kieltää niiden markkinoille saattamisen.

Nikotiinipussien myyntipakkausten yhdenmukaistamista koskeva ehdotus ei perustu hallitusohjelmaan. EU-lainsäädäntö ei vaadi nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista. Tällaista sääntelyä ei ole myöskään naapurimaissa. Vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistaminen antaisi naapurimaille kilpailuedun ja sitä kautta jälleen kerran nuorisokäytön, harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisy sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunta vaikeutuisi.

39 a § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

Myyntipakkausten rajoituksilla ei saa asettaa naapurimaita parempaan asemaan

Pakkausten ja tuotteiden yhdenmukaistaminen kiristäisi tarpeettoman paljon kotimaista lainsäädäntöä suhteessa naapurimaiden lainsäädäntöön ja olisi siksi ristiriidassa esityksen tavoitteiksi ilmoitettujen harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisyn sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan kanssa.

Tuotteen ulkoasun sääntely koskisi kaikkia mahdollisia savuttomia nikotiinituotteita, eikä pelkästään nikotiinipusseja. Niiden ulkoasusta tässä yhteydessä säätäminen saattaa käytännössä ennalta kieltää niiden markkinoille saattamisen.

Nikotiinipussien myyntipakkausten yhdenmukaistamista koskeva ehdotus ei perustu hallitusohjelmaan. EU-lainsäädäntö ei vaadi nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista. Tällaista sääntelyä ei ole myöskään naapurimaissa. Vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistaminen antaisi naapurimaille kilpailuedun ja sitä kautta jälleen kerran nuorisokäytön, harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisy sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunta vaikeutuisi.

39 b § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

Myyntipakkausten rajoituksilla ei saa asettaa naapurimaita parempaan asemaan

Pakkausten ja tuotteiden yhdenmukaistaminen kiristäisi tarpeettoman paljon kotimaista lainsäädäntöä suhteessa naapurimaiden lainsäädäntöön ja olisi siksi ristiriidassa esityksen tavoitteiksi ilmoitettujen harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisyn sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan kanssa.

Tuotteen ulkoasun sääntely koskisi kaikkia mahdollisia savuttomia nikotiinituotteita, eikä pelkästään nikotiinipusseja. Niiden ulkoasusta tässä yhteydessä säätäminen saattaa käytännössä ennalta kieltää niiden markkinoille saattamisen.

Nikotiinipussien myyntipakkausten yhdenmukaistamista koskeva ehdotus ei perustu hallitusohjelmaan. EU-lainsäädäntö ei vaadi nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista. Tällaista sääntelyä ei ole myöskään naapurimaissa. Vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistaminen antaisi naapurimaille kilpailuedun ja sitä kautta jälleen kerran nuorisokäytön, harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisy sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunta vaikeutuisi.

39 c § Savuttoman nikotiinituotteen ulkoasu

Myyntipakkausten rajoituksilla ei saa asettaa naapurimaita parempaan asemaan

Pakkausten ja tuotteiden yhdenmukaistaminen kiristäisi tarpeettoman paljon kotimaista lainsäädäntöä suhteessa naapurimaiden lainsäädäntöön ja olisi siksi ristiriidassa esityksen tavoitteiksi ilmoitettujen harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisyn sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan kanssa.

Tuotteen ulkoasun sääntely koskisi kaikkia mahdollisia savuttomia nikotiinituotteita, eikä pelkästään nikotiinipusseja. Niiden ulkoasusta tässä yhteydessä säätäminen saattaa käytännössä ennalta kieltää niiden markkinoille saattamisen.

Nikotiinipussien myyntipakkausten yhdenmukaistamista koskeva ehdotus ei perustu hallitusohjelmaan. EU-lainsäädäntö ei vaadi nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista. Tällaista sääntelyä ei ole myöskään naapurimaissa. Vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistaminen antaisi naapurimaille kilpailuedun ja sitä kautta jälleen kerran nuorisokäytön, harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisy sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunta vaikeutuisi.

40 § Varoitusmerkitöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä

-

44 § Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

Vähittäismyynnin valvontamaksujen on oltava kohtuullisia

Vähittäismyynnin valvontamaksua koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että nikotiinipussit rinnastettaisiin nikotiininesteisiin. Tämä tarkoittaisi, että jos tupakkatuotteita myyvä vähittäismyyntipaikka ottaisi tuotevalikoimaan nikotiinipussit, valvontamaksu nousisi 1.000 euroon myyntipistettä kohden. Ehdotus tuplasi tupakkatuotteita ja nikotiinipusseja myyvien vähittäismyyntipaikkojen valvontamaksut.

Nikotiinipussien myynnin salliminen ja samalla valvontamaksun määrääminen kestäättömän suureksi johtaa myyntipisteiden vähenemiseen, eli käytännössä myynnille asetetaan ylivoimaisia esteitä. Lopputuloksena tavoitteiden vastaisesti on todennäköistä, että rikollinen toiminta, harmaatuonti ja muut ongelmat saavat jalansijaa.

48 § Ilmoitus nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä

-

50 § Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

-

52 a § Tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto

Lisäaineiden ja makujen sääntelyllä ei saa asettaa naapurimaita parempaan asemaan

Tupakkalain 11 §:n 1 momentin 6 kohta on tarkoitettu poltettaville tupakkatuotteille eikä sovellu savuttomille nikotiinituotteille. Erityisen ongelmallinen on perusteluissa esitetty, tähän kohtaan perustuva pH-arvoa nostavien lisäaineiden kieltö. Käytännössä kaikissa savuttomissa nikotiinituotteissa käytetään ainesosia säätämään ja nostamaan niiden pH-arvoa, jotta nikotiinin olisi mahdollista imeytyä. Näiden lisäaineiden kieltö tarkoittaisi käytännössä nikotiinipussituotteiden täyskieltoa. Täyskiellon lopputuloksena asetetuista tavoitteista harmaatuonnin, laittoman kaupan sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunta jäisivät toteutumatta.

Eri valmistajilla on erilaisia menetelmiä tuottaa nikotiinipusseja varten tarkoitettuja nikotiinisuoloja, joilla on erilaisia pH-arvoja. Mahdollisuuden poistaminen säätää tuotteen pH-arvoa muilla ainesosilla saattaisi asettaa markkinoilla toimijoita merkittävästi eri asemaan.

Makuaineita koskevaa säännöstä tulee muuttaa vastaamaan hallitusohjelman kirjausta. Mauista säätäminen vain asetuksella aina täyskieltoon asti antaa STM:lle suhteettoman vallan päättää sallituista tuotteista, poistaa ennustettavuuden markkinoilta, eikä siten ole läpinäkyvää ja hyvää sääntelyä. Asetuksella säätämisen sijaan voitaisiin laissa säätää sallitut maut. Tämä selkeyttäisi tilannetta huomattavasti. Mauiksi voitaisiin määritellä aikuisten kuluttajien mieltymysten mukaiset maut. Lisäaineita koskeva sääntely ei saa olla tiukempaa kuin Ruotsissa ja Baltiassa, koska muuten kuluttajat hakevat tuotteita matkustajatuontina. MaRa kannattaa ehdotusta, jonka mukaan lisäaineissa sallitaan mentolin maun luovan lisäaineiden käyttö.

Lisäaineita koskeva sääntelyn tulee olla samalla tasolla kuin Ruotsissa ja Baltiassa. Muussa tapauksessa kuluttajat hakevat tuotteita matkustajatuontina.

53 § Kielto myydä alaikäiselle

-

58 § Etämyynnin kieltö

Etämyyntikieltö on perusteltu

Nikotiinipussien etämyynnin kieltäminen ja matkustajatuonnin rajoitukset ovat perusteltuja, jos kotimaiselle myynnille on annettu edellytykset onnistua. Tällä järjestelyllä valtion verotulot lisääntyisivät ja rikollinen toiminta muuttuu kannattamattomaksi.

59 § Tullihuutokaupalla myynnin kieltö

-

60 § Tukku myynnin rajoitukset

-

62 § Alaikäisiä koskeva maahantuontikieltö

Etämyyntikieltö on perusteltu

Nikotiinipussien etämyynnin kieltäminen ja matkustajatuonnin rajoitukset ovat perusteltuja, jos kotimaiselle myynnille on annettu edellytykset onnistua. Tällä järjestelyllä valtion verotulot lisääntyisivät ja rikollinen toiminta muuttuu kannattamattomaksi.

63 § Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto

Etämyyntikielto on perusteltu

Nikotiinipussien etämyynnin kieltäminen ja matkustajatuonnin rajoitukset ovat perusteltuja, jos kotimaiselle myynnille on annettu edellytykset onnistua. Tällä järjestelyllä valtion verotulot lisääntyisivät ja rikollinen toiminta muuttuu kannattamattomaksi.

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita

Etämyyntikielto on perusteltu

Nikotiinipussien etämyynnin kieltäminen ja matkustajatuonnin rajoitukset ovat perusteltuja, jos kotimaiselle myynnille on annettu edellytykset onnistua. Tällä järjestelyllä valtion verotulot lisääntyisivät ja rikollinen toiminta muuttuu kannattamattomaksi.

66 § Matkustajatuonnin aikarajat

Etämyyntikielto on perusteltu

Nikotiinipussien etämyynnin kieltäminen ja matkustajatuonnin rajoitukset ovat perusteltuja, jos kotimaiselle myynnille on annettu edellytykset onnistua. Tällä järjestelyllä valtion verotulot lisääntyisivät ja rikollinen toiminta muuttuu kannattamattomaksi.

67 § Matkustajatuonnin määrälliset rajat

Etämyyntikielto on perusteltu

Nikotiinipussien etämyynnin kieltäminen ja matkustajatuonnin rajoitukset ovat perusteltuja, jos kotimaiselle myynnille on annettu edellytykset onnistua. Tällä järjestelyllä valtion verotulot lisääntyisivät ja rikollinen toiminta muuttuu kannattamattomaksi.

74 § Yleiset tupakointikiellot

-

80 § Tupakointikieltoa koskevat opasteet

-

81 § Tupakointikieltojen toimeenpano

-

90 § Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Vähittäismyynnin valvontamaksujen on oltava kohtuullisia

Vähittäismyynnin valvontamaksua koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että nikotiinipussit rinnastettaisiin nikotiininesteisiin. Tämä tarkoittaisi, että jos tupakkatuotteita myyvä vähittäismyyntipaikka ottaisi tuotevalikoimaan nikotiinipussit, valvontamaksu nousisi 1.000 euroon myyntipistettä kohden. Ehdotus tuplaisi tupakkatuotteita ja nikotiinipusseja myyvien vähittäismyyntipaikkojen valvontamaksut.

Nikotiinipussien myynnin salliminen ja samalla valvontamaksun määrääminen kestäättömän suureksi johtaa myyntipisteiden vähenemiseen, eli käytännössä myynnille asetetaan ylivoimaisia esteitä. Lopputuloksena tavoitteiden vastaisesti on todennäköistä, että rikollinen toiminta, harmaatuonti ja muut ongelmat saavat jalansijaa.

91 § Tupakkalain valvontamaksut

Vähittäismyynnin valvontamaksujen on oltava kohtuullisia

Vähittäismyynnin valvontamaksua koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että nikotiinipussit rinnastettaisiin nikotiininesteisiin. Tämä tarkoittaisi, että jos tupakkatuotteita myyvä vähittäismyyntipaikka ottaisi tuotevalikoimaan nikotiinipussit, valvontamaksu nousisi 1.000 euroon myyntipistettä kohden. Ehdotus tuplaisi tupakkatuotteita ja nikotiinipusseja myyvien vähittäismyyntipaikkojen valvontamaksut.

Nikotiinipussien myynnin salliminen ja samalla valvontamaksun määrääminen kestäättömän suureksi johtaa myyntipisteiden vähenemiseen, eli käytännössä myynnille asetetaan ylivoimaisia esteitä. Lopputuloksena tavoitteiden vastaisesti on todennäköistä, että rikollinen toiminta, harmaatuonti ja muut ongelmat saavat jalansijaa.

94 § Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

-

97 § Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

-

100 § Myyntikielto

-

109 § Tupakan myyntirikos

-

113 § Tupakointirikkomus

-

117 § Myyntipäällykset

-

118 § Hallussapitokielto

-

119 § Hävittäminen

-

Voimaantulo

-

Muuta kommentoitavaa?

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Hallituksen esitysluonnos tupakkalain muutokseksi

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tupakkalakiin lisättäisiin käytännössä nikotiinipussit ja niitä läheisesti muistuttavat tuotteet sekä näiden tuotteiden nuoriin vetoavia makuja kiellettäisiin. Nikotiinirajan säättämisen lisäksi vähittäismyyntipakkauksien ulkoasuille tulisi tarkkoja vaatimuksia.

Vähittäismyynti säädettäisiin luvanvaraiseksi, tukkumyynti ilmoituksenvaraiseksi ja etämyynti kiellettäisiin. Lisäksi maahantuonnille asetettaisiin rajoituksia. Vielä esityksessä ehdotetaan savuttomien nikotiinituotteiden käyttökieltoa päiväkotien ja esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- ja ulkotiloihin sekä leikkikentille.

Nuorisokäytön, harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisy sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunta on saatava toteutumaan

Esityksen tavoitteiksi on ilmoitettu nuorisokäytön, harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisy sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunta. Tavoiteasetanta on Liikennepalvelukauppiat ry:n mielestä ensisijaisen tärkeä ja onnistunut. Tavoitteen saavuttaminen onnistuu vain säilyttämällä laillinen kotimainen tarjonta aikuisten kuluttajien kannalta mielekkäänä.

Lisäaineiden ja makujen sääntelyllä ei saa asettaa naapurimaita parempaan asemaan

Tupakkalain 11 §:n 1 momentin 6 kohta on tarkoitettu poltettaville tupakkatuotteille eikä sovellu savuttomille nikotiinituotteille. Erityisen ongelmallinen on perusteluissa esitetty, tähän kohtaan perustuva pH-arvoa nostavien lisäaineiden kielto. Käytännössä kaikissa savuttomissa nikotiinituotteissa käytetään ainesosia säätämään ja nostamaan niiden pH-arvoa, jotta nikotiinin olisi mahdollista imeytyä. Näiden lisäaineiden kielto tarkoittaisi käytännössä nikotiinipussituotteiden

täyskieltoa. Täyskiellon lopputuloksena asetetuista tavoitteista harmaatuonnin, laittoman kaupan sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunta jäisivät toteutumatta.

Eri valmistajilla on erilaisia menetelmiä tuottaa nikotiinipusseja varten tarkoitettuja nikotiinisuoloja, joilla on erilaisia pH-arvoja. Mahdollisuuden poistaminen säätää tuotteen pH-arvoa muilla ainesosilla saattaisi asettaa markkinoilla toimijoita merkittävästi eri asemaan.

Makuaineita koskevaa säännöstä tulee muuttaa vastaamaan hallitusohjelman kirjausta. Mauista säätäminen vain asetuksella aina täyskieltoon asti antaa STM:lle suhteettoman vallan päättää sallituista tuotteista, poistaa ennustettavuuden markkinoilta, eikä siten ole läpinäkyvää ja hyvää sääntelyä. Asetuksella säätämisen sijaan voitaisiin laissa säätää sallitut maut. Tämä selkeyttäisi tilannetta huomattavasti. Mauiksi voitaisiin määritellä aikuisten kuluttajien mieltymysten mukaiset maut. Lisäaineita koskeva sääntely ei saa olla tiukempaa kuin Ruotsissa ja Baltiassa, koska muuten kuluttajat hakevat tuotteita matkustajatuontina. MaRa kannattaa ehdotusta, jonka mukaan lisäaineissa sallitaan mentolin maun luovan lisäaineiden käyttö.

Lisäaineita koskeva sääntelyn tulee olla samalla tasolla kuin Ruotsissa ja Baltiassa. Muussa tapauksessa kuluttajat hakevat tuotteita matkustajatuontina.

Nikotiinipitoisuuksien rajat on säilytettävä nykytasolla

Nikotiinipussien sallitun nikotiinipitoisuuden raja tulee säilyttää nykytasolla. Alle 20 mg nikotiinia sisältävien nikotiinipussien myynnin tulee olla sallittua. Tukesin päätöksessä todetaan, että sen asettaman kiellon tarkoituksena on estää erityisesti vahvoista nikotiinipusseista terveydelle aiheutuvat vaarat. Nikotiinipitoisuuden rajaa ei tule asettaa nikotiinipussin painoon perustuvaksi, kuten STM ehdottaa.

Myyntipakkausten rajoituksilla ei saa asettaa naapurimaita parempaan asemaan

Pakkausten ja tuotteiden yhdenmukaistaminen kiristäisi tarpeettoman paljon kotimaista lainsäädäntöä suhteessa naapurimaiden lainsäädäntöön ja olisi siksi ristiriidassa esityksen tavoitteiksi ilmoitettujen harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisyn sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan kanssa.

Tuotteen ulkoasun sääntely koskisi kaikkia mahdollisia savuttomia nikotiinituotteita, eikä pelkästään nikotiinipusseja. Niiden ulkoasusta tässä yhteydessä säätäminen saattaa käytännössä ennalta kieltää niiden markkinoille saattamisen.

Nikotiinipussien myyntipakkausten yhdenmukaistamista koskeva ehdotus ei perustu hallitusohjelmaan. EU-lainsäädäntö ei vaadi nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista. Tällaista sääntelyä ei ole myöskään naapurimaissa. Vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistaminen antaisi naapurimaille kilpailuedun ja sitä kautta jälleen kerran nuorisokäytön, harmaatuonnin ja laittoman kaupan ehkäisy sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunta vaikeutuisi.

Etämyyntikielto on perusteltu

Nikotiinipussien etämyynnin kieltäminen ja matkustajatuonnin rajoitukset ovat perusteltuja, jos kotimaiselle myynnille on annettu edellytykset onnistua. Tällä järjestelyllä valtion verotulot lisääntyisivät ja rikollinen toiminta muuttuu kannattamattomaksi.

Vähittäismyynnin valvontamaksujen on oltava kohtuullisia

Vähittäismyynnin valvontamaksua koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että nikotiinipussit rinnastettaisiin nikotiininesteisiin. Tämä tarkoittaisi, että jos tupakkatuotteita myyvä vähittäismyyntipaikka ottaisi tuotevalikoimaan nikotiinipussit, valvontamaksu nousisi 1.000 euroon myyntipistettä kohden. Ehdotus tuplasi tupakkatuotteita ja nikotiinipusseja myyvien vähittäismyyntipaikkojen valvontamaksut.

Nikotiinipussien myynnin salliminen ja samalla valvontamaksun määrääminen kestäättömän suureksi johtaa myyntipisteiden vähenemiseen, eli käytännössä myynnille asetetaan ylivoimaisia esteitä. Lopputuloksena tavoitteiden vastaisesti on todennäköistä, että rikollinen toiminta, harmaatuonti ja muut ongelmat saavat jalansijaa.

Kunnioitavasti,

Liikennepalvelukauppiat ry

Jari Salonen

toimitusjohtaja

Salonen Jari
Suomen Bensinikauppiaitten ja Liikennepalvelualojen Liitto SBL ry -
Lausunnonantajan virallinen nimi on vuoden 2021 syksystä alkaen ollut
Liikennepalvelukauppiat ry